

### บทที่ 3

#### วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (2552-2554) เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) มุ่งที่จะศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (2552-2554) กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประเวศ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การทดสอบเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา (Population) คือ ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองประเวศ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งมี 3 หมู่บ้าน หมู่ที่ 1 บ้านคลองประเวศ หมู่ที่ 2 บ้านคลองลัดดาหยักรัง และหมู่ที่ 3 บ้านคลองขุนพิทักษ์ มีประชากรรวมทั้งสิ้น 2,976 คน (ฐานข้อมูลสำนักงานทะเบียนราษฎรอำเภอบ้านโพธิ์ เดือนสิงหาคม 2551)

การกำหนดขนาดตัวอย่าง (Sample Size) ได้แก่ จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประเวศ มีจำนวนทั้งหมด 3 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1, 2 และ 3 มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,976 คน

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้คำนวณจากสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ คือ

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ  $n$  คือ จำนวนตัวอย่างหรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง  
 $N$  คือ จำนวนหน่วยทั้งหมดหรือขนาดของประชากร ซึ่งเท่ากับ 2,976 คน  
 $e$  คือ ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Error) ในที่นี้จะกำหนดเท่ากับ  $\pm 0.05$  ภายใต้ความเชื่อมั่น 95%

$$\text{แทนค่าสูตร} \quad n = \frac{2,976}{1 + 2,976 (0.05)^2} = 400$$

ดังนั้นจำนวนตัวอย่างในการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (2552-2554) กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประเวศ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา จึงเท่ากับ 400 คน

ส่วนเทคนิคการสุ่มตัวอย่าง (Sample Technique) เมื่อได้กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน จากนั้นใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accident Sampling) จำนวน 3 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 134 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 402 คน

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

| ประชากร                       | จำนวน |
|-------------------------------|-------|
| หมู่ที่ 1 บ้านคลองประเวศ      | 134   |
| หมู่ที่ 2 บ้านคลองถัดยายหรั่ง | 134   |
| หมู่ที่ 3 บ้านคลองขุนพิทักษ์  | 134   |
| รวม                           | 402   |

### ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ผู้ศึกษาใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ประกอบด้วยตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังต่อไปนี้

#### 1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

##### 1.1 ปัจจัยภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

- เพศ

- อายุ
- สถานภาพการสมรส
- ระดับการศึกษา

#### 1.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

- อาชีพ
- รายได้
- ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขต อบต.
- การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

#### 1.3 ปัจจัยด้านอื่น ๆ ได้แก่

- ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนา อบต.

### 2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (2552-2554)

#### เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีโครงสร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับปัจจัยภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวน 4 ข้อ และคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขต อบต. และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจาก อบต. จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามปลายปิด (Close-ended) แบบตรวจสอบรายการ เกี่ยวกับปัจจัยด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จำนวน 10 ข้อ

เป็นคำถามในการวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (2552-2554) ของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละข้อ โดยให้น้ำหนักคะแนน 2 ระดับ คือ

|            |   |   |       |
|------------|---|---|-------|
| ตอบ ใช่    | = | 1 | คะแนน |
| ตอบ ไม่ใช่ | = | 0 | คะแนน |

ผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของระดับความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของผู้ตอบแบบสอบถามไว้ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 0.67 – 1.00 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ

|                    |             |                     |                                                      |
|--------------------|-------------|---------------------|------------------------------------------------------|
|                    |             | แผนพัฒนาท้องถิ่นมาก |                                                      |
| คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ | 0.34 – 0.66 | หมายถึง             | มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นปานกลาง |
| คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ | 0.00 – 0.33 | หมายถึง             | มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นน้อย    |

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายปิด (Close- ended) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 16 ข้อ ให้เลือกตอบในลักษณะประเมินค่า 5 ระดับ วัดทัศนคติแบบลิเคิร์ท (Likert Scale) ซึ่งผู้ตอบแสดงความเห็นเกี่ยวกับข้อความแต่ละข้อ โดยเลือกคำตอบ โดยผู้ศึกษาได้กำหนดระดับการมีส่วนร่วมไว้ 5 ระดับ คือ

|            |         |                                                                                                  |
|------------|---------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|
| มากที่สุด  | หมายถึง | ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับการมีส่วนร่วมของตนในระดับมากที่สุด                                 |
| มาก        | หมายถึง | ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับการมีส่วนร่วมของตนในระดับมาก                                       |
| ปานกลาง    | หมายถึง | ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับการมีส่วนร่วมของตนที่ไม่สามารถตัดสินใจเด็ดขาดลงไปได้ว่ามากหรือน้อย |
| น้อย       | หมายถึง | ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับการมีส่วนร่วมของตนอยู่ในระดับน้อย                                  |
| น้อยที่สุด | หมายถึง | ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับการมีส่วนร่วมของตนอยู่ในระดับน้อยที่สุด                            |

โดยกำหนดน้ำหนักการให้คะแนนของตัวเลือกก่อนนำมาวิเคราะห์ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

|            |   |       |
|------------|---|-------|
| มากที่สุด  | 5 | คะแนน |
| มาก        | 4 | คะแนน |
| ปานกลาง    | 3 | คะแนน |
| น้อย       | 2 | คะแนน |
| น้อยที่สุด | 1 | คะแนน |

### การทดสอบเครื่องมือ

เมื่อสร้างแบบสอบถาม ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาแล้ว ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง

1. ผศ. ว่าที่เรือตรี ดร.เอกวิทย์ มณีธร
2. ผศ. ดร. สัมฤทธิ์ ขศสมศักดิ์
3. ดร. โซติสา ขาวสนิท

โดยแบบสอบถามชุดนี้ได้ทดสอบผู้ตัวอย่างกับพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ของแบบสอบถามว่ามีความเชื่อมั่นที่ดีหรือไม่ โดยทำการทดสอบแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน ในตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้ค่าสัมประสิทธิ์ 0.85

### วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษานี้ ผู้ศึกษาใช้วิธีเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยขอความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแบบสอบถามด้วยตนเอง จากการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ หมู่บ้าน ๆ ละ 134 คน รวมทั้งหมด 402 คน โดยให้ตอบแบบสอบถามพร้อมส่งคืนในวันเดียวกัน ซึ่งผู้ศึกษาสามารถตรวจสอบความครบถ้วนของคำตอบ หากพบว่าแบบสอบถามใดข้อมูลไม่ครบถ้วน สามารถขอให้ผู้ตอบให้ข้อมูลให้ครบถ้วนได้

### การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการศึกษานี้ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแล้วเสร็จ จึงนำมาตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลที่ได้รับ และจัดหมวดหมู่ จากนั้นจึงนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้มาบันทึกเป็นรหัสลงคอมพิวเตอร์ แล้วประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป

ผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (2552-2554) ดังนี้

|                    |             |                              |
|--------------------|-------------|------------------------------|
| คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ | 4.51 - 5.00 | หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด  |
| คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ | 3.51 - 4.50 | หมายถึง มีส่วนร่วมมาก        |
| คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ | 2.51 - 3.50 | หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง    |
| คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ | 1.51 - 2.50 | หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย       |
| คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ | 1.00 - 1.50 | หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด |

## สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา โดยใช้วิธีนับจำนวน ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) จำแนกเสนอเป็นตาราง กรณีทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้ค่า  $t$ -Test และกรณีทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มขึ้นไปใช้ค่าสถิติ One-way ANOVA

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประเวศ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประเวศ โดยใช้วิธีนับจำนวน ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) จำแนกเสนอเป็นตาราง กรณีทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้ค่า  $t$ -Test และกรณีทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มขึ้นไปใช้ค่าสถิติ One-Way ANOVA

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาอบต. โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) จำแนกเสนอเป็นตาราง

4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (2552-2554) โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) จำแนกเสนอเป็นตาราง